

Sygn. akt II CSKP 91/22

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 6 kwietnia 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

Pierwszy Prezes SN Małgorzata Manowska (przewodniczący)
SSN Krzysztof Wesołowski (sprawozdawca)
SSN Kamil Zaradkiewicz

w sprawie z powództwa [...] Niestandaryzowanego Sekurytyzacyjnego Funduszu
Inwestycyjnego Zamkniętego w W.
przeciwko P. F. i E. F.
o zapłatę,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym
w Izbie Cywilnej w dniu 6 kwietnia 2022 r.,
skargi kasacyjnej pozwanych od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...]
z dnia 10 maja 2019 r., sygn. akt I ACa [...],

**uchyla zaskarżony wyrok w części zmieniającej wyrok Sądu
Okręgowego w O. i zasądza od pozwanych na rzecz powoda
kwotę 164777,46 CHF (sto sześćdziesiąt cztery tysiące siedemset
siedemdziesiąt siedem 46/100 CHF) z ustawowymi odsetkami
za opóźnienie oraz w części rozstrzygającej o kosztach procesu
za I i II instancję i w tym zakresie sprawę przekazuje Sądowi
Apelacyjnemu w [...] do ponownego rozpoznania
i rozstrzygnięcia o kosztach postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 10 maja 2019 r. Sąd Apelacyjny w (...) na skutek apelacji strony powodowej od wyroku Sądu Okręgowego w O. z dnia 26 listopada 2018 r. sygn. akt I C (...) zmienił zaskarżony wyrok w punkcie II w ten sposób, że zasądził od pozwanych solidarnie na rzecz strony powodowej kwotę 164.777,46 CHF (sto sześćdziesiąt cztery tysiące siedemset siedemdziesiąt siedem CHF 46/100) z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 22 listopada 2017 r. do dnia zapłaty, z zastrzeżeniem pozwanym prawa powoływania się w toku postępowania egzekucyjnego na ograniczenie odpowiedzialności do nieruchomości położonej w miejscowości C. dla której Sąd Rejonowy w P. V Wydział Ksiąg Wieczystych prowadzi księgę wieczystą nr (...) oraz wysokości hipotek wpisanych na rzecz strony powodowej w księdze wieczystej nr (...) prowadzonej przez Sąd Rejonowy w P. V Wydział Ksiąg Wieczystych, a w pozostałym zakresie powództwo oddalił. Sąd Apelacyjny zmienił także wyrok Sądu Okręgowego w O. w punkcie III w ten sposób, że zniósł między stronami koszty procesu. W pozostałym zakresie Sąd Apelacyjny oddalił apelację orzekając o kosztach.

Sąd Apelacyjny swoje rozstrzygnięcie oparł na następujących ustaleniach faktycznych.

W dniu 13.08.2008 r. pozwani E. F. i P. F. zawarli z (...) S.A. w W. (dalej jako P.) umowę kredytu hipotecznego „Własny ką” na kwotę 166 701,40 CHF na nabycie domu jednorodzinnego. Kredyt został udzielony na 360 miesięcy, stawka referencyjna w dniu sporządzenia umowy wynosiła 2,74833 p.p., stała marża banku 1,96 p.p., oprocentowanie kredytu wynosiło 4,70833 p.p., rzeczywista roczna stopa procentowa 5,62 p.p., a roczna stopa procentowa dla zadłużenia przeterminowanego na dzień sporządzenia umowy wynosiła 30,0 p.p. Szacunkowy całkowity koszt kredytu na dzień sporządzenia umowy wynosił 302 530,46 zł, na który składały się kwoty: 1,0% kredytu tj. 1 667,01 CHF, 144 783,42 CHF tytułem odsetek. Szacunkowa łączna kwota wszystkich kosztów, opłat i prowizji wynosiła 303.709,46 zł.

Zabezpieczeniem docelowym kredytu była hipoteka umowna zwykła na nieruchomości położonej w C., dla której Sąd Rejonowy w P. prowadzi księgę wieczystą nr (...) (należąca do powodów) na kwotę 166.701,40 CHF oraz hipoteka kaucyjna na te same nieruchomości na kwotę 50 010,42 CHF.

Splata kredytu miała następować do dnia 14-go każdego miesiąca w ratach odsetkowo - kapitałowych. Pierwsza rata kredytu miała zostać zapłacona do dnia 14.10.2008 r., a ostatnia do dnia 14.07.2038 r.

W § 4 części ogólnej umowy (COU), strony ustaliły, że kredyt zostanie wypłacony w walucie wymienialnej - na finansowanie zobowiązań kredytobiorcy poza granicami RP oraz w przypadku zaciągnięcia kredytu na spłatę kredytu walutowego lub w walucie polskiej - na finansowanie zobowiązań w RP. W przypadku wypłaty kredytu w walucie polskiej, stosowano kurs kupna dewiz obowiązujący w (...) S.A. w dniu realizacji zlecenia płatniczego, wg aktualnej tabeli kursów. W przypadku wypłaty kredytu albo transzy w walucie wymienialnej innej niż waluta kredytu stosowano kursy kupna/sprzedaży dla dewiz obowiązujący w (...) S.A. w dniu realizacji zlecenia płatniczego, wg aktualnej tabeli kursów.

Zgodnie z § 22 ust. 1 COU spłata zadłużenia kredytobiorcy z tytułu kredytu i odsetek następowała w drodze potrącania przez (...) S.A. wierzytelności pieniężnych z tytułu udzielonego kredytu, z wierzytelnościami pieniężnymi Kredytobiorcy z tytułu środków pieniężnych zgromadzonych na rachunku ROR, rachunku walutowym, rachunku technicznym, prowadzonych przez (...) S.A.

Stosownie do treści § 22 ust. 2 COU w przypadku dokonywania spłat zadłużenia kredytobiorcy z:

1. ROR - środki z rachunku będą pobierane w walucie polskiej w wysokości stanowiącej równowartość kwoty kredytu lub raty spłaty kredytu w walucie wymienialnej, w której udzielony jest kredyt, przy zastosowaniu kursu sprzedaży dla dewiz, obowiązującego w (...) SA w dniu, o którym mowa w § 7 ust. 5 COU, według aktualnej Tabeli kursów;
2. rachunku walutowego - środki z rachunku będą pobierane: a) w walucie kredytu, w wysokości stanowiącej kwotę kredytu lub ratę spłaty kredytu, b) w walucie innej niż waluta kredytu, w wysokości stanowiącej

równowartość kwoty kredytu lub raty spłaty kredytu w walucie wymiennej, w której udzielony jest kredyt, przy zastosowaniu kursów kupna/sprzedaży dla dewiz, obowiązujących w (...) SA w dniu, o którym mowa w § 7 ust. 5 COU, według aktualnej Tabeli kursów;

3. rachunku technicznego - środki z rachunku będą pobierane w walucie kredytu w wysokości stanowiącej kwotę kredytu lub raty. Wpłaty dokonywane na rachunek techniczny w walucie innej niż waluta kredytu, będą przeliczane na walutę kredytu przy zastosowaniu kursów kupna/sprzedaży dla walut, obowiązujących w (...) SA według aktualnej Tabeli kursów.

Zgodnie z § 40 COU (...) S.A. mógł wypowiedzieć umowę w części dotyczącej warunków spłaty w przypadku:

1. niedokonania przez Kredytobiorcę spłaty dwóch kolejnych rat kredytu w terminach określonych przez (...) S.A. w wysłanych do Kredytobiorcy i poręczycieli dwóch kolejnych przypomnieniach;
2. naruszenia przez kredytobiorcę postanowień umowy;
3. wykorzystania kredytu niezgodnie z celem określonym w umowie;
4. utraty lub przewidywanej, według oceny (...) S.A. utraty zdolności Kredytobiorcy do spłaty kredytu, zwiększenia zadłużenia z tytułu wzrostu kursów waluty kredytu lub zmniejszenia się wartości zabezpieczenia, (...) S.A. mógł wypowiedzieć umowę w części dotyczącej warunków spłaty lub domagać się ustanowienia przez Kredytobiorcę dodatkowego zabezpieczenia spłaty kredytu, a w przypadku gdy kredyt jest wypłacany w transzach - wstrzymać dalszą wypłatę kredytu.

Zgodnie z § 41 COU bank mógł wypowiedzieć umowę kredytu osobiście za potwierdzeniem lub listem poleconym za zwrotnym potwierdzeniem odbioru w terminie 30 dni, licząc od dnia następnego po dniu doręczenia kredytobiorcy wypowiedzenia umowy.

Stosownie do treści § 51 COU kredytobiorcy odpowiadali solidarnie za zadłużenie wynikające z umowy. Niespłacenie przez Kredytobiorcę części albo całości raty spłaty kredytu w terminie określonym w umowie, spowoduje,

że należność z tytułu zaległej spłaty staje się zadłużeniem przeterminowanym i może zostać przez (...) S.A. przeliczona na walutę polską, przy zastosowaniu kursu sprzedaży dla dewiz, obowiązującego w (...) SA w dniu, o którym mowa w § 7 ust. 5 COU, według aktualnej tabeli kursów (§ 32 ust. 1 COU).

Bank (...) S.A. pismami z dnia 28.01.2010 r. wypowiedział umowę w części dotyczącej warunków spłaty należności z tytułu wykorzystanego kredytu z powodu zaległości w spłacie rat i wezwał pozwanych do spłaty z tytułu wykorzystanego kredytu do dnia 01.03.2010 r. w kwocie 4 711,88 CHF, na którą składały się kwoty: 2 329,04 CHF - kapitał wymagalny, 2 207,70 CHF – odsetki i opłaty, 175,14 CHF - odsetki karne. W pismach tych Bank poinformował, że spłata w/w należności spowoduje utratę mocy wypowiedzenia. W przypadku braku spłaty w/w kwoty w wyznaczonym terminie, cała należność po upływie terminu wypowiedzenia stawała się natychmiast wymagalna. Pisma zostały odebrane przez pozwanych: w dniu 01.02.2010 r. przez P. F. i 11.02.2010 r. przez E. F. (wówczas B.).

Bank (...) S.A. w dniu 19.05.2010 r. wystawił przeciwko pozwanym Bankowy Tytuł Egzekucyjny nr (...) na następujące kwoty:

1.491.399,34 zł - należność główna;

2.7.992,42 zł - odsetki bieżące za okres 14.07.2009 r. - 02.03.2010 r.;

3.21.272,24 zł - odsetki karne za okres 03.03.2010 r. - 19.05.2010 r.

Wskazano w nim również stopy procentowe, według których naliczane były odsetki - wynosiły one 20% w stosunku rocznym od dnia 25.06.2009 r. Dalsze odsetki od kwoty 491.399,34zł naliczane miały być od dnia 19.05.2010 r. w wysokości 20% w stosunku rocznym.

Następnie Bank (...) wystąpił do Sądu Rejonowego w P. o nadanie klauzuli wykonalności na wystawiony przez siebie BTE. Sąd Rejonowy w P. postanowieniem z dnia 07.06.2010 r. (sygn. I Co (...)) nadał klauzulę wykonalności na BTE nr (...) wystawionemu przez (...) S.A. przeciwko dłużnikom P. F. i E. F..

Po uzyskaniu tytułu wykonawczego Bank (...) wszczął postępowanie egzekucyjne, prowadzone przez Komornika Sądowego przy SR w P. J. D. pod sygn. KM (...), które zostało ostatecznie umorzone postanowieniem komornika z dnia 20.06.2014

r. na podstawie art. 825 k.p.c.

Pismem z dnia 02.12.2013 r. pozwani zwrócili się do Banku z wnioskiem o zawarcie ugody z propozycją wpłaty kwoty 100.000 zł i rozpisanie ponownego harmonogramu spłaty kredytu w ratach 2.000 - 2.300 zł, w zamian za wycofanie tytułu egzekucyjnego i umorzenie odsetek karnych. Wniosek ponowili pismem z dnia 15.01.2013 r. Bank na żadne z pism pozwanych nie odpowiedział. Pozwani pismami z dnia 16.05.2014 r. i z dnia 24.06.2014 r. rozpoczęli negocjacje z Bankiem zwracając się o możliwość dokonania wpłat zadłużenia w wysokości 10.000 zł w terminie 7 dni od daty doręczenia postanowienia o umorzeniu egzekucji oraz dalszej spłaty w ratach po 650 CHF. Złożyli również datowany na dzień 26.06.2014 r. wniosek o zawarcie umowy restrukturyzacyjnej z propozycją spłaty zadłużenia w 6 ratach po 650 CHF.

W dniu 16.12.2015 r. Bank (...) S.A. sprzedał powodowi przysługującą mu wobec pozwanych wierzytelność określoną w BTE. Na mocy dokonanej przez (...) S.A. cesji wierzytelności, powód został wpisany jako wierzyciel hipoteczny, w miejsce Banku. Bank pismem z dnia 15.02.2016 r. wniósł o umorzenie postępowania egzekucyjnego w związku z zawartą umową cesji.

Powód pismami z dnia 21.07.2017 r. wezwał pozwanych do zapłacenia kwoty 349 474,95 CHF do dnia 01.08.2017 r. pod rygorem skierowania sprawy na drogę postępowania sądowego.

Sąd Apelacyjny co do zasady podzielił ustalenia dokonane przez Sąd I instancji. Dokonał jednak odmiennych ocen. Przyjął mianowicie, że to na pozwanych spoczywał ciężar wykazania, że należność została spłacona w wyższej kwocie niż wskazywała na to strona powodowa. Wystarczające w tym zakresie jest zdaniem Sądu Apelacyjnego udowodnienie przez stronę powodową wykonania przez wierzyciela pierwotnego (Bank) świadczenia wzajemnego, z którym wiązał się obowiązek drugiej strony umowy do zapłaty. Dlatego też, zdaniem tegoż Sądu, przyjęta przez Sąd I instancji ocena, iż strona powodowa nie wykazała roszczenia co do wysokości - przy jednoczesnym ustaleniu, że wykazała ona fakt skutecznego zawarcia umowy kredytu hipotecznego oraz wypłaty środków pieniężnych

pozwany - narusza zasady logicznego rozumowania i przez to wykracza poza ramy wyznaczone treścią art. 233 § 1 k.p.c.

Sąd Apelacyjny dokonał też odmiennej oceny wypowiedzi umowy kredytu. Jego zdaniem nie można przyjąć, jak to uczynił Sąd I instancji, że oświadczenie woli zawierające wypowiedzenie odnosiło się wyłącznie do kwoty 4.711,88 CHF. Choć – jak przyznał - sformułowanie użyte w piśmie „wypowiada w/w umowę kredytu w części dotyczącej warunków spłaty kredytu” może rodzić pewne wątpliwości interpretacyjne, to jednak - opierając się już na samym jego brzmieniu - można je, zdaniem Sądu Apelacyjnego, rozumieć jako dotyczące wszystkich warunków spłaty kredytu, obejmujących całą kwotę kredytu, ale także jako odnoszące się do części kredytu kwotowo wyszczególnionej w przedmiotowym wezwaniu, tj. kwoty 4.711,88 CHF. W ocenie Sądu Apelacyjnego już literalna wykładnia przemawia za przyjęciem takiego rozwiązania, gdyż uznanie wypowiedzenia tylko co do wskazanej kwoty zakłada pewną niespójność. Trudno bowiem kwotę 4 711,88 CHF utożsamiać z warunkami spłaty kredytu, a tylko takie rozumowanie w pełni uzasadniałoby stanowisko pozwanych. Swoje rozważania w tym zakresie Sąd Apelacyjny uzupełnił wykładnią wypowiedzi „przy uwzględnieniu całokształtu okoliczności towarzyszących wypowiedzeniu”.

Sąd Apelacyjny, odmiennie w stosunku do Sądu I instancji, uznał także, że brak jest podstaw do przyjęcia, że wypowiedzenie umowy dokonane zostało w spornym oświadczeniu pod warunkiem zawieszającym braku dokonania spłaty należności przed upływem wskazanego terminu. Sformułowanie zawarte w treści wypowiedzi, że „w przypadku braku spłaty w/w kwoty [tj. 4 711,88 CHF] w wyznaczonym terminie, cała należność po upływie terminu wypowiedzenia staje się natychmiast wymagalna, a Bank będzie dochodzić swoich należności w trybie postępowania egzekucyjnego”, w ocenie Sądu Apelacyjnego, oznacza jedynie wyrażenie gotowości cofnięcia wypowiedzenia przez Bank w sytuacji dokonania spłaty określonej należności w wyznaczonym terminie. Samo zaś wypowiedzenie dokonane zostało zdaniem Sądu Apelacyjnego skutecznie już w piśmie zawierającym ww. sformułowanie.

Powyższe przesądza, zdaniem Sądu Apelacyjnego, że wbrew ocenie Sądu Okręgowego, sporne wypowiedzenie dokonane przez Bank dotyczyło całej kwoty udzielonego pozwanym kredytu i nie było obwarowane warunkiem, w związku z czym wymagalne stało się całe zobowiązanie wynikające z umowy kredytu.

Sąd Apelacyjny odniósł się również do zarzutu przedawnienia podnoszonego przez pozwanych, uznając ten zarzut za bezpodstawny. Sąd Apelacyjny powołał się w tym zakresie na treść art. 77 ustawy o księgach wieczystych i hipotece, wskazując jednocześnie, że wierzytelność Banku wynikająca z umowy kredytu zabezpieczona została ustanowieniem hipoteki umownej zwykłej na należącej do pozwanych nieruchomości położonej w C., dla której Sąd Rejonowy w P. prowadzi księgę wieczystą nr (...) na kwotę 166 701,40 CHF oraz hipoteką umowną kaucyjną na kwotę 50.010,42 CHF. Zabezpieczenie hipoteczne wraz z wierzytelnością zostało przeniesione na stronę powodową wskutek zawarcia umowy cesji wierzytelności. Formułując apelację, strona powodowa wniosła o zasądzenie od pozwanych jedynie wzmiankowanej wyżej kwoty zabezpieczonej hipoteką - z zastrzeżeniem pozwanym prawa powoływania się w toku postępowania egzekucyjnego na ich ograniczoną odpowiedzialność do zabezpieczonej hipoteką nieruchomości.

Powyższe doprowadziło Sąd Apelacyjny do uznania zasadności roszczenia strony powodowej w zakresie wniosku apelacyjnego, wobec czego Sąd Apelacyjny na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. zmienił zaskarżone orzeczenie, orzekając co do istoty sprawy.

Skargą kasacyjną pozwani zaskarżyli wyrok Sądu Apelacyjnego w części, tj. w odniesieniu do pkt 1 i 3 (zasądzającej należność i w zakresie kosztów), wnosząc o jego uchylenie w zaskarżonej części i przekazanie sprawy w tym zakresie Sądowi Apelacyjnemu do ponownego rozpoznania i orzeczenia o kosztach postępowania kasacyjnego.

Pozwani zarzucili zaskarżonemu wyrokowi:

1. naruszenie prawa materialnego, tj. art. 58 § 1 k.c. i art. 358 § 1 k.c. oraz art. 69 ust. 2 pkt 2 ustawy - Prawo bankowe poprzez ich niezastosowanie, polegające na przyjęciu, że umowa kredytu W. hipoteczny ze zmienną stopą

procentową nr (...) z dnia 13.08.2008 r. jest ważna i legitymuje powoda do dochodzenia od strony pozwanej roszczeń określonych pozwem, podczas gdy umowa ta, jako naruszająca obowiązującą w dniu jej zawarcia zasadę walutowości, jest nieważna;

2. naruszenie przepisów postępowania, tj. art. 244 § 1 k.p.c. oraz art. 245 k.p.c. w zw. z art. 6 k.c. oraz art. 232 k.p.c., mające istotny wpływ na wynik sprawy, a polegające na uznaniu, że wysokość roszczenia objętego pozwem można wyprowadzić w drodze domniemania prawdziwości z przedstawionego przez powoda bankowego tytułu egzekucyjnego wystawionego przez bank przeciwko stronie pozwanej oraz materialnoprawnego oświadczenia o wypowiedzeniu umowy kredytu, a w konsekwencji przerzucenie ciężaru dowodzenia faktów, z których powód wywodzi skutki prawne na pozwanego, podczas gdy oba ww. dokumenty są jedynie dokumentami prywatnymi banku i nie wiążą się z nimi jakiekolwiek domniemania prawdziwości zawartych w nich twierdzeń, poza domniemaniem tego, że osoba, która je podpisała, złożyła oświadczenie zawarte w dokumencie, a zatem nie mogą one być również podstawą ustalenia wysokości roszczenia przysługującego powodowi;
3. naruszenie prawa materialnego, tj. art. 61 k.c. w zw. z § 40 pkt 1) oraz § 41 ust. 1 pkt 1) i 2) umowy kredytu W. hipoteczny ze zmienną stopą procentową nr (...) z dnia 13.08.2008 r. w zw. z art. 6 k.c. oraz art. 232 k.p.c., poprzez przyjęcie, iż doszło do skutecznego wypowiedzenia ww. umowy kredytu, podczas gdy błędy proceduralne banku w zakresie procesu wypowiedzania przedmiotowej umowy kredytu winny implikować uznaniem nieskuteczności wypowiedzenia, a w konsekwencji stwierdzeniem braku wymagalności roszczenia i oddaleniem roszczeń powoda w całości;
4. naruszenie przepisu prawa materialnego, tj. art. 104 k.c. w zw. z art. 6 k.c. oraz przepisu postępowania art. 232 k.p.c., poprzez jego niezastosowanie, a w konsekwencji uznanie, że doszło do skutecznego wypowiedzenia umowy kredytu wiążącej strony, podczas gdy pozwany w toku postępowania nie przedstawił żadnego dokumentu potwierdzającego istnienie umocowania

osób sygnujących dokument wypowiedzenia do złożenia materialnoprawnego oświadczenia o wypowiedzeniu umowy kredytu, co zważywszy na jednostronny charakter czynności prawnej, jaką jest wypowiedzenie, winno skutkować stwierdzeniem jego nieważności;

5. naruszenie przepisu prawa materialnego, tj. art. 385¹ § 1 k.c. poprzez jego niezastosowanie polegające na zaniechaniu zbadania abuzywności zawartych w umowie kredytu postanowień dotyczących niedozwolonych klauzul umownych, a w konsekwencji błędne przyjęcie, iż wysokość roszczenia powoda w zakresie zasądzonej zaskarżonym wyrokiem kwoty należało uznać za udowodnioną, podczas gdy Sądy obu instancji zobowiązane były z urzędu do zbadania postanowień umowy pod kątem ich ewentualnej abuzywności, a zaniechanie zbadania umowy skutkuje nierozpoznanie istoty sprawy.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna okazała się zasadna w części.

Do poszczególnych zarzutów odnieść się należy w kolejności wynikającej z ich wagi. W pierwszej kolejności rozpatrzeć należy zarzut naruszenia prawa materialnego, tj. art. 58 § 1 k.c. i art. 358 § 1 k.c. oraz art. 69 ust. 2 pkt 2 ustawy Prawo bankowe poprzez ich niezastosowanie, polegające na przyjęciu, że umowa kredytu W. hipoteczny ze zmienną stopą procentową nr (...) z dnia 13.08.2008 r. jest ważna i legitymuje powoda do dochodzenia od strony pozwanej roszczeń określonych pozwem, podczas gdy umowa ta, jako naruszająca obowiązującą w dniu jej zawarcia zasadę walutowości, jest nieważna. Formułując taki zarzut pozwani dążą do uznania nieważności zawartej umowy kredytowej.

Zarzut ten jest jednak bezpodstawny. Kwestia ważności kredytów denominowanych w walucie obcej w tym w CHF, jako zgodnych z konstrukcją umowy kredytu, przewidzianą w art. 69 ust.1 ustawy – Prawo bankowe i art. 358 § 1 k.c., była przedmiotem wielu wyroków SN (zob. wyrok z 27 lipca 2021, sygn. V CSKP 49/21, wyrok z 30 października 2020 r., II CSK 805/18, wyrok z 11 grudnia 2019 r., z dn. 1 marca 2017 r., IV CSK 285/16V CSK 382/18, wyrok z 22 stycznia 2016 r., I CSK 1049/14, z 19 marca 2015 r., IV CSK 362/14). Orzecznictwo w tym

zakresie ma zatem utrwalony już charakter i można odesłać do argumentacji tam zawartej. Zakazu stosowania takiej konstrukcji kredytu nie można było wywieść z żadnego przepisu prawa, obowiązującego w dniu zawierania umowy pomiędzy stronami procesu. Argumentem przesądzającym jest tu okoliczność, że ustawa z 29 lipca 2011 r. o zmianie ustawy – Prawo bankowe oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2011, Nr 165, poz.984) potwierdziła to, co wcześniej wynikało z zasady swobody umów (art. 353¹ k.c.). Wprowadzie przepisy te obowiązują od 11 sierpnia 2011 r. ale nie jest możliwe przyjęcie, że ich rolą było dopuszczenie i uregulowanie konstrukcji prawnej uznanej wcześniej za zakazaną. Taki wniosek kłóciłby się z treścią art. 4 ww. ustawy. Przepis ten przewidywał m.in. że w przypadku kredytów lub pożyczek zaciąganych przed dniem wejścia ww. ustawy w życie należało stosować art. 69 ust. 2 pkt. 4 a oraz art. 75b ustawy – Prawo bankowe w stosunku do tych kredytów lub pożyczek, które nie zostały całkowicie spłacone – do tej części kredytu lub pożyczki, która została do spłacenia. Potwierdza to jednoznacznie, że ustawodawca przewidział możliwość zawierania umów kredytu denominowanego i indeksowanego jeszcze przed wejściem w życie ustawy z 29 lipca 2011 r..

Trafny natomiast okazał się zarzut naruszenie prawa materialnego, tj. art. 61 k.c. w zw. z § 40 pkt 1) oraz § 41 ust. 1 pkt 1) i 2) umowy kredytu W. hipoteczny ze zmienną stopą procentową nr (...) z dnia 13.08.2008 r. w zw. z art. 6 k.c. oraz art. 232 k.p.c., poprzez przyjęcie, iż doszło do skutecznego wypowiedzenia ww. umowy kredytu. Zarzut ten prowadzi do zakwestionowania wymagalności roszczenia objętego pozwem w znacznej części.

Zgodnie z § 40 pkt 1) COU (...) SA może wypowiedzieć umowę w części dotyczącej warunków spłaty w przypadku m.in. niedokonania przez Kredytobiorcę spłaty dwóch kolejnych rat kredytu w terminie określonym przez (...) w wysłanych do Kredytobiorcy i poręczycieli dwóch kolejnych przypomnieniach, o których mowa w § 33 COU.

Z kolei § 41 COU stanowi, że bank może wypowiedzieć umowę kredytu osobiście za potwierdzeniem lub listem poleconym za zwrotnym potwierdzeniem odbioru w terminie 30 dni, licząc od dnia następnego po dniu doręczenia

kredytobiorcy wypowiedzenia umowy. Zgodnie zaś z § 33 ust. 1 COU (...) SA zawiadamia Kredytobiorcę pisemnie, listem zwykłym o kwocie należności z tytułu zaległej i kolejnej raty spłaty kredytu, wysyłając przypomnienie.

Przytoczone postanowienie § 40 COU, dające tytuł do wypowiedzenia umowy, wiąże zatem w sposób ścisły możliwość wypowiedzenia umowy z dwukrotnym „przypomnieniem” o kwocie należności z tytułu zaległej i kolejnej raty spłaty kredytu. Należy uznać, że wysłanie tych dwóch „przypomnień”, uzależnia skuteczność dokonanego wypowiedzenia umowy. Celem tych oświadczeń było umożliwienie kredytobiorcom unormowania ich sytuacji i zapewnienie ochrony przed niewątpliwie niekorzystnymi dla nich skutkami wypowiedzenia umowy kredytu i postawienia całej kwoty zadłużenia w stan wymagalności, a następnie wszczęcia postępowania egzekucyjnego.

Tymczasem powód nie udowodnił, że wypowiedzenie umowy kredytu poprzedzone zostało dwoma kolejnymi przypomnieniami, o których mowa w § 33 COU umowy kredytu. Fakt taki nie został ustalony przez sądy w I i II instancji. Zgodzić się należy ze skarżącymi, że samo już literalne brzmienie umowy nie budzi wątpliwości, zarówno co do tego, że wezwanie do zapłaty zaległych rat („przypomnienie”) musi stanowić czynność odrębną i oddaloną w czasie od czynności wypowiedzenia umowy, jak i co do tego, że musi istnieć zaległość za dwie pełne raty kredytu. Istotna jest tu także okoliczność, że w warunkach spornej umowy kredytu istniał wymóg wysłania dwóch kolejnych przypomnień.

Sąd Najwyższy nie podziela przy tym stanowiska powoda, zawartego w odpowiedzi na skargę, jakoby stwierdzenie uchybień bądź wątpliwości w zakresie składanego przez bank oświadczenia o wypowiedzeniu nie mogło mieć wpływu na ocenę skuteczności wypowiedzenia, jak również, że „mocno formalne podejście do kwestii związanych z wypowiadaniem umów jest w pełni uzasadnione w sytuacji drobnych opóźnień w spłacie zobowiązania” ale nie w sprawie tak poważnej, jak niniejsza. To właśnie w sprawach o dużej wartości należałoby oczekiwać od banku, jako profesjonalnym uczestniku obrotu, zachowania najwyższych standardów w zakresie przestrzegania przepisów prawa i postanowień umownych, kształtujących stosunek prawny łączący go z drugą stroną umowy kredytu.

Ustalenie nieskuteczności wypowiedzenia wskutek niezachowania procedury

wypowiedzenia umowy kredytu czyni bezprzedmiotowymi rozważenie pozostałych zarzutów dotyczących niedoręczenia wypowiedzenia pozwany oraz podpisania dokumentu wypowiedzenia przez osoby nieuprawnione do reprezentacji Banku. Zarzuty te, jako dotyczące faktów, nie mogły być zresztą, wobec odmiennych ustaleń Sądu Apelacyjnego, przedmiotem skargi kasacyjnej.

Zasadny okazał się także zarzut naruszenia przepisu prawa materialnego, tj. art. 385¹ § 1 k.c. poprzez jego niezastosowanie, polegające na zaniechaniu zbadania abuzywności zawartych w umowie kredytu postanowień dotyczących niedozwolonych klauzul umownych. Pozwani od początku procesu (już w sprzeciwie od nakazu do zapłaty) wskazywali na niedozwolony charakter postanowień umowy kredytu w szczególności w zakresie przyjmowanych arbitralnie przez bank kursów wymiany walut oraz zmiennych zasad oprocentowania kredytu. Pomimo zarzutu abuzywności, ani Sąd Okręgowy ani też Sąd Apelacyjny, który zasądził dochodzona kwotę w znacznej części, do zarzutów tych się nie odniosły.

Wykładnia art. 385¹ § 1 k.c. w aktualnym orzecznictwie Sądu Najwyższego nie budzi wątpliwości (zob. np. wyroki Sądu Najwyższego: z 27 lutego 2019 r., II CSK 19/18; z 29 października 2019 r., IV CSK 309/18). Przyjmuje się, że postanowienie umowne jest sprzeczne z dobrymi obyczajami, jeżeli kontrahent konsumenta, traktujący go w sposób sprawiedliwy, słuszny i uwzględniający jego prawnie uzasadnione roszczenia, nie mógłby racjonalnie spodziewać się, iż konsument ten przyjąłby takie postanowienie w drodze negocjacji indywidualnych. Natomiast w celu ustalenia, czy klauzula rażąco narusza interesy konsumenta, należy wziąć przede wszystkim pod uwagę, czy pogarsza ona jego położenie prawne w stosunku do tego, które, w braku odmiennej umowy, wynikałoby z przepisów prawa, w tym dyspozytywnych (zob. uzasadnienie uchwały składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z 20 czerwca 2018 r., III CZP 29/17). Rażące naruszenie interesów konsumenta oznacza nieusprawiedliwioną dysproporcję, na niekorzyść konsumenta praw i obowiązków wynikających z umowy, skutkującą niekorzystnym ukształtowaniem jego sytuacji ekonomicznej oraz jego nierzetelne traktowanie (zob. wyroki Sądu Najwyższego: z 3 lutego 2006 r., I CK 297/05; z 29 sierpnia 2013 r., I CSK 660/12; z 30 września 2015 r., I CSK 800/14; z 27 listopada 2015 r., I CSK 945/14; z 15 stycznia 2016 r., I CSK 125/15).

Jak wynika z orzecznictwa Sądu Najwyższego postanowienia umów kredytowych, pozostawiające bankom swobodę co do określenia wysokości kursu wymiany walut są niemal jednolicie uznawane za niedozwolone klauzule umowne w rozumieniu art. 385¹ § 1 k.c. (zob. np. wyroki z 22 stycznia 2016, I CSK 1049/14, OSNC 2016/11/134; z 8 września 2016 r. II CSK 750/15; z 1 marca 2017 r. IV CSK 285/16; z 24 października 2018 r. II CSK 632/17; z 13 grudnia 2018 r. V CSK 559/17, z 27 lutego 2019 r. II CSK 19/18, z 4 kwietnia 2019 r. III CSK 159/17, OSP 2019/12/115; z 9 maja 2019 r. I CSK 242/18, z 29 października 2019 r. III CSK 159/17, OSNC 2020/7-8/64; z 7 listopada 2019 r., IV CSK 13/19, z 11 grudnia 2019 r. V CSK 382/18). W orzecznictwie dominuje przy tym pogląd, że klauzule dające bankom swobodę w ustalaniu kursu wymiany walut dla celu określenia wysokości kredytu i spłaty poszczególnych jego rat należy uznać za niedopuszczalne, niezależnie od tego, czy swoboda banku w ustaleniu kursu jest pełna, czy też w jaki sposób ograniczona (zob. wyroki z 22 stycznia 2016 r. I CSK 1049/14, OSNC 2016/11/134; z 9 maja 2019 r. I CSK 242/18).

Należy przy tym zauważyć, że w świetle nowszego orzecznictwa Sądu Najwyższego, klauzule umowne, regulujące przeliczenie na walutę obcą są co do zasady uznawane za określające główne świadczenia stron (tak wyroki z 4 kwietnia 2019 r., III CSK 159/17, OSP 2019/12/115; z 9 maja 2019 r. I CSK 242/18, z 11 grudnia 2019 r., V CSK 382/18; z 30 września 2020 r., I CSK 556/18; z 29 października 2019 r. III CSK 159/17, OSNC 2020/7-8/64; z 7 listopada 2019 r., IV CSK 13/19, z 11 grudnia 2019 r. V CSK 382/18). Oznacza to, że klauzule te nie podlegają kontroli pod kątem abuzywności wyłącznie wówczas, gdy sformułowane zostały w sposób jednoznaczny. Takie rozwiązanie, wywodzące się z art. 4 ust. 2 dyrektywy 93/13, opiera się na założeniu, zgodnie z którym postanowienia określające główne świadczenia stron zazwyczaj odzwierciedlają rzeczywistą wolę konsumenta, gdyż do ich treści strony przywiązują z reguły największą wagę. W związku z tym zasada ochrony konsumenta musi ustąpić ogólnej zasadzie autonomii woli obowiązującej w prawie cywilnym. Wyłączenie spod kontroli nie może jednak obejmować postanowień nietransparentnych, gdyż w ich przypadku konsument nie ma możliwość łatwej oceny rozmiarów swojego świadczenia i jego relacji do rozmiarów świadczenia drugiej strony. Interpretując art. 4 ust. 2 dyrektywy

93/13 w podobnym kontekście TSUE uznał, że „wymóg, zgodnie z którym warunek umowny musi być wyrażony prostym i zrozumiałym językiem, powinien być rozumiany jako nakazujący nie tylko, by dany warunek był zrozumiały dla konsumenta z gramatycznego punktu widzenia, ale także, by umowa przedstawiała w sposób przejrzysty konkretne działanie mechanizmu wymiany waluty obcej, do którego odnosi się ów warunek, a także związek między tym mechanizmem a mechanizmem przewidzianym w innych warunkach dotyczących uruchomienia kredytu, tak by rzeczony konsument był w stanie oszacować, w oparciu o jednoznaczne i zrozumiałe kryteria, wpływające dla niego z tej umowy konsekwencje ekonomiczne” (wyrok z 30 kwietnia 2014 r. w sprawie C-26/13, Kásler i Káslerné Rábai przeciwko OTP Jelzálogbank Zrt, pkt 75; podobnie wyrok TSUE z 20 września 2017 r. w sprawie C-186/16, Ruxandra Paula Andriciuc i in. przeciwko Banca Românească SA, pkt 45). Inaczej rzecz ujmując, jednoznaczność postanowienia umownego to w tym kontekście także możliwość ustalenia treści stosunku zobowiązaniowego przy wykorzystaniu zobiektywizowanego kryterium przeciętnego konsumenta. Nie chodzi więc jedynie o jednoznaczność językową, ponieważ postanowienia jednoznaczne w tym sensie mogą nie pozwalać na określenie treści zobowiązań, a w szczególności rozmiaru przyszłego świadczenia konsumenta.

Sąd Apelacyjny przy ponownym rozpatrywaniu sprawy winien zatem w pierwszej kolejności ocenić treść poszczególnych postanowień umowy kredytu W. hipoteczny ze zmienną stopą procentową nr (...) z dnia 13.08.2008 r. pod kątem ich abuzywności i w przypadku stwierdzenia niedozwolonego charakteru tych klauzul – określić skutki takiej abuzywności dla całej umowy i jej poszczególnych postanowień. Konsekwencją stwierdzenia, że dane postanowienie umowne ma charakter niedozwolony w rozumieniu art. 385¹ § 1 k.c. jest działająca ex lege sankcja bezskuteczności niedozwolonego postanowienia, połączona z przewidzianą w art. 385¹ § 2 k.c. zasadą związania stron umową w pozostałym zakresie (zob. m.in uchwałę Sądu Najwyższego z 29 czerwca 2007 r., III CZP 62/07 oraz uchwałę składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z 7 maja 2021 r., III CZP 6/21, a także wyroki Sądu Najwyższego: z 30 maja 2014 r., III CSK 204/13; z 1 marca 2017 r., IV CSK 285/16; z 24 października 2018 r., II CSK 632/17).

Uznanie zatem, że postanowienia określające zasady przeliczania kwoty kredytu na złotówki oraz uiszczanych spłat na walutę obcą są niedozwolonymi postanowieniami umownymi oznaczałoby, że zgodnie z art. 385¹ § 1 zd. 1 k.c., nie wiążą one pozwanych. W wyroku z 21 grudnia 2016 r. w połączonych sprawach C-154/15, C-307/15 i C-308/15 (Francisco Gutiérrez Naranjo i in. przeciwko Cajasur Banco SAU, pkt 61-62) TSUE wyjaśnił, że art. 6 ust. 1 dyrektywy 93/13 należy interpretować w ten sposób, iż warunek umowny uznany za nieuczciwy należy co do zasady uznać za nigdy nieistniejący, tak by nie wywoływał on skutków wobec konsumenta. W związku z tym sądowe stwierdzenie nieuczciwego charakteru takiego warunku powinno mieć z reguły skutek w postaci przywrócenia sytuacji prawnej i faktycznej konsumenta, w jakiej znajdowałby się on w braku tego warunku. Z kolei w wyroku z 26 marca 2019 r. w sprawach C-70/17 i C-179/17 (Abanca Corporación Bancaria SA przeciwko Albertowi Garcíi Salamance Santosowi oraz Bankia SA przeciwko Alfonsowi Antoniowi Lau Mendozie i Verónice 16 Yulianie Rodríguez Ramírez, pkt 54) TSUE wykluczył, aby sąd krajowy mógł zmieniać treść nieuczciwych warunków zawartych w umowach. Oznacza to, że nieuprawnione jest zastąpienie przez sąd postanowień niedozwolonych innymi, polegającymi np. na odwołaniu się do kursu walut stosowanego przez Narodowy Bank Polski. Możliwość takiej zmiany umowy przez sąd stoi w sprzeczności z celami prewencyjnymi dyrektywy 93/13, gdyż przedsiębiorcy wiedzieliby, że nawet w razie zastosowania klauzuli niedozwolonej, umowa zostanie skorygowana przez sąd w sposób możliwie najpełniej odpowiadający ich woli, a jednocześnie dopuszczalny w świetle przepisów o niedozwolonych postanowieniach umownych.

Stosownie do art. 385¹ § 2 k.c., jeżeli niedozwolone postanowienie umowne nie wiąże konsumenta, strony są związane umową w pozostałym zakresie. Nie ulega jednak wątpliwości, że jeżeli eliminacja niedozwolonego postanowienia umownego doprowadzi do takiej deformacji regulacji umownej, że na podstawie pozostałej jej treści nie da się odtworzyć treści praw i obowiązków stron, to nie można przyjąć, iż strony pozostają związane pozostałą częścią umowy. Ten ostatni wniosek wynika wyraźnie z art. 6 ust. 1 dyrektywy 93/13, który przewiduje, że „...nieuczciwe warunki w umowach zawieranych przez sprzedawców lub dostawców z konsumentami nie będą wiążące dla konsumenta, a umowa w

pozostalej części będzie nadal obowiązywała strony, jeżeli jest to możliwe po wyłączeniu z niej nieuczciwych warunków”.

W tej sytuacji konieczne jest w szczególności rozważenie, czy po wyeliminowaniu postanowień abuzywnych możliwe jest ustalenie wysokości wzajemnych świadczeń stron. Niezbędne jest przede wszystkim ustalenie, czy bank spełnił świadczenie, do którego się zobowiązał w umowie (przedstawił do dyspozycji kredytobiorców ustaloną w umowie kwotę), skoro kwota kredytu została określona w CHF, wypłata nastąpiła w złotych, a mechanizm określający sposób przeliczenia CHF na złote został z umowy wyeliminowany. W szczególności, czy w okolicznościach niniejszej sprawy zasadne będzie przyjęcie poglądu Sądu Najwyższego wyrażonego w wyroku z 29 października 2019 r., IV CSK 309/18, że po wyeliminowaniu klauzuli waloryzacyjnej kwota kredytu można określić jako tę „kwotę pieniędzy, jaka została oddana w złotych do dyspozycji” kredytobiorców. Istotnym zagadnieniem będzie wówczas także wysokość oprocentowania tak określonej kwoty kredytu (wyrok Sądu Najwyższego z 4 kwietnia 2019 r., III CSK 159/17). Ponadto, oceny wymaga, w jakim zakresie pozwani spłacili kredyt, w sytuacji, gdyby postanowienie umowne dotyczące sposobu przeliczania spłat dokonywanych w złotych na walutę obcą zostało wyeliminowane.

Sąd Najwyższy podkreśla, że niedozwolone postanowienie umowne (art. 385¹ § 1 k.c.) jest od początku, z mocy samego prawa, dotknięte bezskutecznością na korzyść konsumenta, który może udzielić następnie świadomej i wolnej zgody na to postanowienie i w ten sposób przywrócić mu skuteczność z mocą wsteczną (uchwała składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z 7 maja 2021 r., III CZP 6/21). Konieczna jest zatem analiza treści oświadczeń pozwanych składanych bankowi już po zawarciu umowy (w szczególności po wszczęciu przeciw nim egzekucji), w kontekście celu i zamiaru stron (art. 65 § 2 k.c.), a zwłaszcza tego, czy pozwani w ten sposób udzieli następnie, świadomej i wolnej zgody na abuzywne postanowienia umowne dotyczące sposobu przeliczenia kwoty udzielonego kredytu na złote oraz dokonywanych spłat na franki szwajcarskie, a także skutków tego oświadczenia dla treści łączącego stron. Należy jednak pamiętać, że taka „świadoma i wolna zgoda”

konsumenta musi być oparta na założeniu, że konsument dysponuje niezbędną wiedzą odnośnie do abuzywności danego postanowienia umownego i jego skutków dla dalszych losów umowy kredytowej.

Sąd Najwyższy w składzie rozpoznającym skargę podziela także stanowisko wyrażone przez Sąd Najwyższy w wyroku z 29 października 2019 r., IV CSK 309/18, że w razie sporu o ważność umowy kredytu bankowego denominowanego (indeksowanego) do obcej waluty, w której treści znajduje się niedozwolona klauzula konsumencka dotycząca sposobu tej denominacji, rozpatrzyć należy kilka możliwości rozstrzygnięcia. Pierwsza, to stwierdzenie nieważności umowy, która bez klauzuli niedozwolonej nie może dalej funkcjonować w obrocie prawnym, zwłaszcza ze względu na brak (odpadnięcie) któregoś z koniecznych składników (*essentialia negotii*) umowy nazwanej kredytu bankowego. Druga to przyjęcie, że umowa jest ważna, ale w miejsce bezskutecznych postanowień waloryzacyjnych nie wchodzi żadne dodatkowe postanowienia. Trzecia, to ewentualne przyjęcie, że umowa jest ważna i jej uzupełnienie przez sąd przez wprowadzenie w miejsce niedozwolonych klauzul innego mechanizmu waloryzacji, wynikające z przepisów prawa. Wskazanie na niedozwolony charakter klauzuli umownej jest uprawnieniem konsumenta, w którego interesy zachowanie takiej klauzuli może godzić. Stąd też w określonych okolicznościach konsument - kredytobiorca może uznać, że jeżeli wyeliminowanie klauzuli niedozwolonej prowadziłoby do unieważnienia umowy, to woli on jej utrzymanie i jednocześnie utrzymanie w mocy całej umowy. Wzywając stronę umowy - kredytobiorcę-konsumenta do zajęcia stanowiska, sąd powinien poinformować go, mając już ustalone okoliczności faktyczne sprawy.

W tym celu sąd rozpoznający sprawę powinien wykorzystać stosowne instrumenty procesowe, w tym także te przewidziane w art. 156¹ i 156² k.p.c. Przewodniczący ma zatem obowiązek pouczyć konsumenta o prawdopodobnym wyniku sprawy w świetle zgłoszonych twierdzeń i dowodów, tj. w szczególności o tym, czy - w ocenie sądu - istnieje możliwość utrzymania umowy po wyeliminowaniu z niej klauzul abuzywnych i jakie będą następstwa dalszego funkcjonowania stosunku prawnego o takiej treści, czy też takiej możliwości nie ma, co będzie związane przede wszystkim z koniecznością zwrotu przez strony spełnionych świadczeń (art. 410 § 1 k.c. w zw. z art. 405 k.c.), uwzględniając

również zagadnienie przedawnienia wzajemnych roszczeń (zob. uchwałę składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z 7 maja 2021 r., III CZP 6/21). Ewentualnie przewodniczący powinien uprzedzić, że o konkretnym żądaniu dochodzonym w pozwie można rozstrzygnąć na innej podstawie prawnej, niż wskazana przez stronę. Tylko w takiej sytuacji możliwe będzie przyjęcie, że konsument jest należycie poinformowany o skutkach uznania danej klauzuli umownej za abuzywną i podjął świadomą decyzję co do udzielenia mu ochrony na podstawie dyrektywy 93/13 oraz art. 385¹ k.c. (zob. wyrok Sądu Najwyższego z 2 czerwca 2021 r., I CSKP 55/21).

Zasadny także okazał się zarzut naruszenia przepisów postępowania, tj. art. 244 § 1 k.p.c. oraz art. 245 k.p.c. w zw. z art. 6 k.c. oraz art. 232 k.p.c., mającego istotny wpływ na wynik sprawy, polegającego na uznaniu, że wysokość roszczenia objętego pozwem można wyprowadzić w drodze domniemania prawdziwości z przedstawionego przez powoda bankowego tytułu egzekucyjnego wystawionego przez bank przeciwko stronie pozwanej oraz materialnoprawnego oświadczenia o wypowiedzeniu umowy kredytu, a w konsekwencji przerzucenie ciężaru dowodzenia faktów, z których powód wywodzi skutki prawne na pozwanego. Wprawdzie ustalenia dokonane przez sądy obu instancji, co do samego faktu istnienia zadłużenia, opierały się nie tylko na wskazywanych skardze kasacyjnej dokumentach, ale także innych dowodach, niemniej jednak ustalenia te nie doprowadziły do ostatecznego ustalenia, jaka kwota kredytu została przez pozwanych spłacona. Mają przy tym rację skarżący wiążąc kwestię ciężaru dowodu w zakresie wysokości zadłużenia z abuzywnością postanowień umownych. Bez ustalenia, czy postanowienia zawarte w umowie miały charakter niedozwolony i w jakim zakresie ta ewentualna abuzywność rzutuje na skuteczność poszczególnych postanowień umownych, nie jest możliwe ustalenie kwoty zadłużenia z tytułu udzielonego kredytu. W tej sytuacji dla określenia wysokości zadłużenia nie są wystarczające dokumenty przedłożone przez powoda. Słusznie zresztą skarżący wskazywali, że dokumenty te, w tym bankowy tytuł egzekucyjny, są jedynie dokumentami prywatnymi banku i nie wiążą się z nimi jakiegokolwiek domniemania prawdziwości zawartych w nich twierdzeń.

Z powyższych względów, Sąd Najwyższy na podstawie art. 398¹⁵ § 1 k.p.c.

orzekł jak w sentencji, rozstrzygając o kosztach postępowania według art. 108 § 2 k.p.c.